

Björn Springfeldt

Tal vid invigningen av Roland Perssons skulptur "In the Shade of the Sun", Växjö, 27 oktober 2012

Vi som samlats här idag vet, att vi står inför ett konstverk, inför en skulptur i brons, men det är roligt att föreställa sig - att man i stället helt oförmodat skulle stöta på det ute i skogen, när man går och nosar efter svamp.

Ett parasoll, en byrå, en stol, en sovsäck, en lampa och några mattor.

Jag blir överraskad, förundrad och glad och tankarna börjar rusa. För det är ju inte en samling uttjänta grejer på väg till tippen, utan arrangemanget måste ha en konstnär, som avsändare.

Den konstnärliga handlingen förlorar sig i historiens brunn. När jag läste konsthistoria vid universitetet förlade man konstens början till grottmålningarna för 30 000 år sedan. Nyligen har man gjort fynd, som visar på måleri för 100 000 år sedan. Ungefär samtidigt med att den gren på hominidträdet dyker upp, som vi själva tillhör. Att skapa skulptur, måste vara minst lika gammalt.

Allt hade sin början i Afrika och forskarna menar att vi alla härstammar från en grupp på inte mer än 5000 individer, som sedan, genom årtusenden vandrat ut i världen och blivit allt fler. Just nu är vi mer än sju miljarder och det föds fem barn i sekunden.

Och allt liv på jorden kommer från solen och andra stjärnor där ute i kosmos. Detta har direkt med Roland Perssons skulptur att göra.

Riktigt bra konst kommer inte med enkla påståenden, utan ställer oss inför stora frågor och perspektiv, som lyfter oss ur vardagen. Inför konstverket lockas vi att börja tänka och treva oss fram i ett samtal om livet, kärleken och döden. Frågor, som vi måste fundera över och våga samtala kring, annars blir vår värld mindre, kallare och farligare.

I den svenska samtidskonsten är Roland Persson en av de främsta, när det gäller att föra ut detta samtal i det offentliga rummet.

Jag vill ge ett par exempel:

På ett torg i ett invandrat område i Solna, står en målad bronsskulptur i form av ett stort antal färggranna, broderade kuddar, som bildar en delvis störtad obelisk.

Här leds tankarna till kvinnorna och deras ständiga arbete för att skapa skönhet i vardagen. Men också till hur de alltför ofta hänvisas till en tillvaro innanför hemmets fyra väggar. Att brist på möten med andra människor, brist på integration, kan leda till en ändå större isolering här i det nya landet. Och vi påminns om hur undervärderat kvinnans arbete är i förhållande till mannens.

I en tunnelbaneuppgång på Sergels Torg i Stockholm finns mellan glasväggarna hårt pressade trädstammar, ett träds lövverk och några människotillverkade redskap, allt utfört i silikon. Så reser Roland Persson, mitt i stenstaden och det kommersiella bruset, ödesfrågan hur människan förhåller sig till naturen.

Denna fråga går som en röd tråd genom många av Roland Perssons verk, liksom frågan vad människa kan göra mot människa - och med sitt eget liv.

I en särskola på Värmdö, där en underbart engagerad personal arbetar med hårt drabbade barn, har Roland Persson gjort en skulptur i form av ett stort knippe ballonger.

Ballongerna har en sådan bärkraft, att de lyfter hela den tunga gastuben och hela ekipaget håller på att tränga genom taket. Utifrån ser man, att något festligt pågår där inne, när man tillsammans med andra upplever något nytt och lär sig något man inte kunde förut. Och lärarna känner uppmuntran, genom att någon ser vad deras arbete innebär och vad det kan ge.

För en skolmatsal, där bortåt 1000 elever äter varje dag, tog Roland Persson med sig en grupp barn till handelsträdgården, där var och en fick välja en påse frö och ta ansvaret för att driva upp fröet till en planta. Sedan fick barnen följa med till gjutverkstaden och se sina växter förvandlas till skulptur.

Där hänger de avgjutna växterna nu, som ett silverskimrande moln, över huvudet på barnen när de sitter och äter.

Utomhus, utanför matsalen, ligger en säl och en björnunge, gjutna i brons och varma på vintern och håller skyddande en späd växt i en kruka i famnen.

Verkets titel är, "Man vet aldrig, vad som kommer att växa".

Och växandet är naturligtvis inte bara fysiskt, utan minst lika mycket psykiskt. En känsla av grå vardag kan förvandlas till ett äventyr. Främlingskap och undran kan växa till tolerans, intresse, solidaritet, vänskap och kärlek.

När man här i Växjö, genom förslag från Växjöbor, sökt en konstnär för att skapa ett monument över invandring och mångfald och uppdraget gått till Roland Persson, ser jag att det knappast kunde bli bättre.

Här kan man ta konstverket i besittning, sätta sig ner och titta ut över sjön. Och tänka. Skulpturen har blivit en scen för samtal. Och i den underbara kulturkrocken mellan det ståtliga afrikanska parasollet och den massproducerade plaststolen, får vi en påminnelse om vårt ursprung och om hur vi alla vandrat över världen. Plaststolen påminner oss också om vår nordiska och mycket ursprungliga längtan till solen.

I byrån göms kanske inte bara de föremål vi samlar på vår livsväg, utan också våra minnen. I minnet finns barndomens sagor och våra förfäders och vuxenvärldens myter. Men också det mörka och svåra, som tvingat fram ett uppbrott och skapat drömmen om ett bättre liv.

Så kan mattan ses både som drömmen om att flyga över världen och som en gåva, en abstrakt bild av världens skönhet och möjligheter, sprungen ur en annan kulturkrets än vår egen.

Jag hoppas och tror, att "In the Shade of the Sun" skall bli till glädje – för humorn och leendet ligger nära allvaret i detta konstverk - och att det skall sätta igång många samtal. Och nu vill jag föreslå en varm applåd för konstnären, Roland Persson.